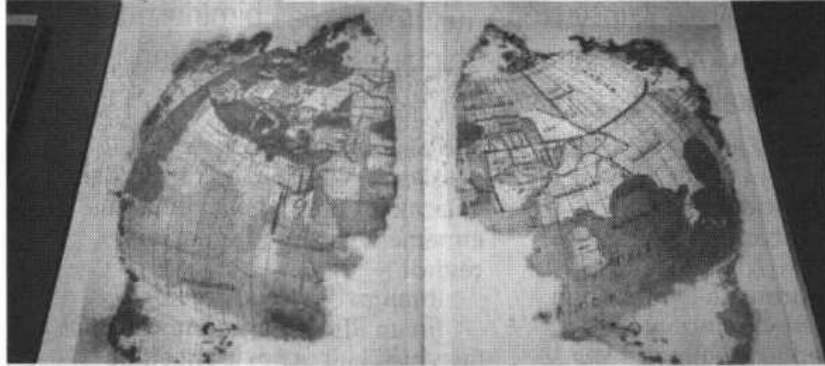

Haritacılık tarihine ışık tutuyor

Fatih Sultan Mehmet'in çevirttiği, Topkapı Sarayı'nın nadide kitaplarından biri olan Klaudios Ptolemaios'un "Coğrafya El Kitabı"nın tıpkıbasımı yapıldı. Dünyanın ilk atlası olarak bilinen el yazmasında, Ege ve Anadolu olmak üzere 27 özgün harita bulunuyor

Fatih Sultan Mehmet'in çevirttiği, Topkapı Sarayı'nın nadide kitaplarından biri olan Klaudios Ptolemaios'un "Coğrafya El Kitabı"nın tıpkıbasımı yapıldı. Kitabın tanıtımı dolayısıyla İstanbul Teknik Üniversitesi'nde (İTÜ) basın toplantısı düzenlendi. İTÜ Rektörü Prof. Dr. Mehmet Karaca, toplantıda yaptığı konuşmada, haritanın önemine işaret ederek, "Harita deyip geçmeyelim. Ptolemaios kendi dönemi için büyük bir bilim adamı" dedi.

Bilimin evrensel olduğunu belirten Karaca, bu açıdan bu tür organizasyonlara ev sahipliği yapmaktan duydukları memnuniyeti dile getirdi.

İTÜ Öğretim Üyesi Celal Şengör de milattan sonra 2. yüzyılda yapılan Ptolemaios Atlası'nın, 7. yüzyılda kaybol-

duğunu söyledi. Atlası, 7. yüzyıldan sonra Avrupa'nın da unuttuğunu aktaran Şengör, "Fakat İslam dünyasında yaşamaya devam etmiş. Bununla da kalmamış, Müslüman coğrafyacılar bunu geliştirmişler. Çok ilginçtir, hatalarını düzeltmişler. İslam dünyasının 11. yüzyıldan sonra çökmesi üzerine orada da unutulmuş" diye konuştu.

13. yüzyılda kitap yeniden bulunmuş

Prof. Dr. Şengör, 13. yüzyılda kitabın yeniden bulunduğunu dile getirerek, şu bilgileri verdi:

"Maximus Planudes bunu baştan, imparatorluğun (el yazması) kitap çoğaltan atölyelerinde çoğaltıyor. Birkaç nüsha yapıyor. Orada yapılan nüshalardan bir tanesi bugün Vatikan'da ve çok iyi durumda. Fakat biz-

Atatürk'ün 'envanter çıkarın' emri

Atatürk'ün, Eski Eserler Umum Müdürü Halil Ethem'e emir vererek envanter çıkarılması talebinde bulunması üzerine, kitabın 1926'da yeniden bulunduğunu aktaran Şengör, şöyle devam etti:

"Adolf Deissman, Halil Ethem'e restore edilmesi gerektiğini söylüyor. Halil Ethem de 'Restore edelim de izin almak lazım' diyor. Cumhurbaşkanına haber veriliyor. Atatürk'e diyorlar ki 'Paşam böyle bir kitap bulundu. Zat-ı alinize arz etmek üzere getireceğiz.' Atatürk, 'Sakin yerinden kıymatmayın kitabı. Ben geliyorum' diyor."

Prof. Dr. Şengör, Fatih Sultan Mehmet'in müthiş bir kütüphanesi olduğunu ve bu kitabın da o kütüphanede kaldığına dikkati çekerek, şu bilgileri verdi:

"Halil Ethem, envanter yaparken Fatih'in bütün ki-

tapları ortaya çıkmış. Bunları bugün Topkapı Sarayı kütüphanesinde görmeniz mümkün. Ben Homeros'u merak ediyordum. Gidip gördüm. Pırıl pırıl. Hatta İlber (Ortaylı) dikkatimi çekti. 'Dikkat et, yanında Fatih'in aldığı notlar var' dedi. El hak, doğru. Meraklısı olanın görmesini tavsiye ederim. Fatih'in kütüphanesi bir hazine. Onu ne yazık ki dünyaya tanıtamamış durumdayız. Sebebi de şu; Fatih'in kütüphanesi dağılmış aslında. Oraya buraya hediye edilmiş, tahrip olmuş, kimisi çalınmış. Topkapı Sarayı'ndan kitap çalınıp satılmış. 200 tane çalınıp satılan kitabın kaydı var. 200 el yazması. Beyazıt, babası öldükten sonra envanter yaptırıyor. 5 bin el yazması var. Bugün bunlardan bizim elimize geçen 80 küsur. 5 bin el yazması nereye gitti?" AA

deki nüsha ondan daha kıymetli. Çünkü bizde ilk defa Ptolemaios'un tavsiye ettiği, ikinci izdüşüm denilen, kenarları yuvarlak olan izdüşüm kullanılıyor. Vatikan'daki kitap, diğer bütün

Ptolemaios el yazmaları gibi konik projeksiyondur. Bu, değiştirilmiş, konik projeksiyondur. Bu bir tek bizde var. Bu kitap yapılıyor ve büyük bir ihtimalle imparatorluk kütüphanesine giriyor."